

Obojživelníci u Rančířovského Okrouhlíku

Zpráva z akce pro veřejnost

Jaromír Maštera

červenec 2012

Tuto akci pro přírodu v roce 2012 podpořila ve spolupráci se Sdružením Krajina společnost Jihomoravská plynárenská, a.s. Děkujeme.

Oboživelníci u Rančářovského Okrouhlíku

Mgr. Jaromír Maštera

Dobronín, červenec 2012

1. Popis zájmové lokality a její historie

Lokalita „U Rančářovského Okrouhlíku“ se nachází na jihozápadním okraji bývalého vojenského výcvikového prostoru Pístov, JJZ od Jihlavy a cca 1,8 km JJZ od obce Pístov. Jedná se o mokřadní louky v nivě bezejmenného potoka nad rybníkem Rančářovský Okrouhlík. Pozemky v nivě potoka jsou vesměs dlouhodoběji neudržované a proto postupně většina zdejších historických luk zarostla dřevinami (olše, vrby, smrky apod.). Zachovaly se však některé fragmenty cennějších biotopů, a to zejména pcháčovských luk, mokřadních vrbin a tůní. Podobný osud potkal spoustu mokřadů v současné krajině nejen v kraji Vysočina. Dochází k zarůstání mokřadů náletovými dřevinami, drobné tůně z krajiny mizí, nejčastěji vlivem absence péče na pozemcích, zarůstání a zazemňování. Úbytek drobných a menších vodních ploch se může kromě ztráty životních podmínek pro ohrožené mokřadní organismy negativně projevovat např. i změnami mikroklimatu v dané lokalitě a posunem sukcese směrem k sušším a méně cenným biotopům.

Lokalita „U Rančářovského Okrouhlíku“ je sledována přírodovědci cca od roku 2006. V předchozích několika letech byly na lokalitě provedeny botanické a zoologické průzkumy, které prokázaly výskyt početných populací několika ohrožených a vzácných druhů, např. vachty trojlisté, prstnatce májového a skokana ostronosého.

Na podzim roku 2009 byla zahájena péče o nejcennější části nivy nad Rančářovským Okrouhlíkem, a to hlavní louku těsně nad rybníkem a malou silně zarostlou loučku (paseku) u lesa, s dvěma pokročileji zazemněnými tůněmi. Opatření zahrnovala vykácení podstatné části dřevin na malé loučce (200 m²), prořezávku dřevin na velké louce, ruční pokosení a vyhrabání většiny velké louky (800 m²), vyhrabání stařiny na cenných místech malé loučky, vytvoření 70 m stružky na velké louce, ruční obnovu a rozšíření dvou silně zazemněných tůní na malé loučce a vytvoření malé tůňky na okraji velké louky.

V letech 2010 a 2011 péče o lokalitu pokračovala ve větším rozsahu. Ručně byly koseny tři podmáčené louky o plochách 1400, 1300 a 190 m². Ručně bylo vyhloubeno 12 menších tůní a na ploše cca 1500 m² byla provedena prořezávka náletových dřevin za účelem obnovy mokřadních luk. Dále byly ručně obnoveny mělké stružky na hlavní louce o délce cca 50 m.

Více o lokalitě viz <http://www.mokrady.wbs.cz/Rancirovsky-Okrouhlik.html>.

2. Popis akce – co se událo

Akce pro veřejnost proběhla v květnu 2012, převážně na lokalitě Rančářovský Okrouhlík, formou tří jednotlivých akcí. Část druhé akce proběhla také na sousedních Pístovských mokřadech (<http://mokrady.wbs.cz/Pistovske-mokrady.html>).

a) prořezávka dřevin

Na předem vytipované botanicky nevýznamné ploše, zarostlé hustě náletovými dřevinami (pozemek p.č. 665 PK v k.ú. Rančářov), bylo jako první nutné provést prořezávku stromů a keřů, a to za pomoci motorové pily a seker. Této části akce se zúčastnily 3 osoby, doba trvání akce byla cca 4 hod. Odpracováno bylo 12 hodin.

b) akce pro širokou veřejnost

Akce pro nejširší veřejnost proběhla v sobotu 19. května. U této části akce byl sraz na lokalitě Pístovské mokřady, kde proběhly praktické ukázky živých jedinců obojživelníků, s povídáním o jejich životě a ohrožení. K vidění byli například čolci velcí, čolci obecní, kuňka, rosnička a skokani krátkonozí. Kromě ukázek obojživelníků byla prezentována část dočasných zábran pro ochranu obojživelníků s informacemi o tom, co by mělo být splněno, aby zábrany obojživelníkům neubližovaly, ale pomáhaly jim.

Po skončení ukázek a krátké procházce po lokalitě se účastníci přesunuli na lokalitu Rančářovský Okrouhlík. Zde proběhla krátká exkurze po mokřadních, zrašeliněných loukách s tůněmi. Po exkurzi se účastníci zapojili do budování nové tůně o předpokládané velikosti 25-30 m². Z této tůně účastníci akce zvládli vykopat cca polovinu. Během budování tůně jedna z účastnic vykopala živého a nezraněného jedince blatnice skvrnitě! Po skončení prací si účastníci opekli buřty, připravené pořadateli.

Ačkoli byla pozvánka na akci šířena už několik měsíců předem všemi směry a vyšlo ideální počasí, zúčastnilo se pouze 9 osob (z toho 2 pořadatelé). Do budování tůně se zapojilo 7 osob, kopání trvalo cca 3 hodiny, celá akce 19.5. pak cca 4 hodiny. Odpracováno bylo 21 hodin.

c) akce pro mladé ochránce přírody

Akce pro mladé ochránce přírody z ČSOP Jihlava a jejich rodiče proběhla ve středu 23. května. Na loukách nad Rančářovským Okrouhlíkem proběhly ukázky živých obojživelníků – čolků velkých a obecných, rosniček, skokanů ostronosých a skokanů krátkonohých.

Poté část účastníků pokračovalo v budování tůně, započaté v sobotu 19.5. Na závěr si mohli účastníci opéct připravené buřty a špekáčky. Po skončení akce měla nově vybudovaná tůň velikost cca 25 m² a průměrnou hloubku 30 cm.

Této části akce se zúčastnilo 20 osob, z toho 12 dětí a 2 pořadatelé. Do budování tůně se zapojilo 7 osob. Doba trvání celé akce byla 3 hodiny, z toho kopání tůně trvalo 2 hodiny. Odpracováno bylo 14 hodin.

Souhrn

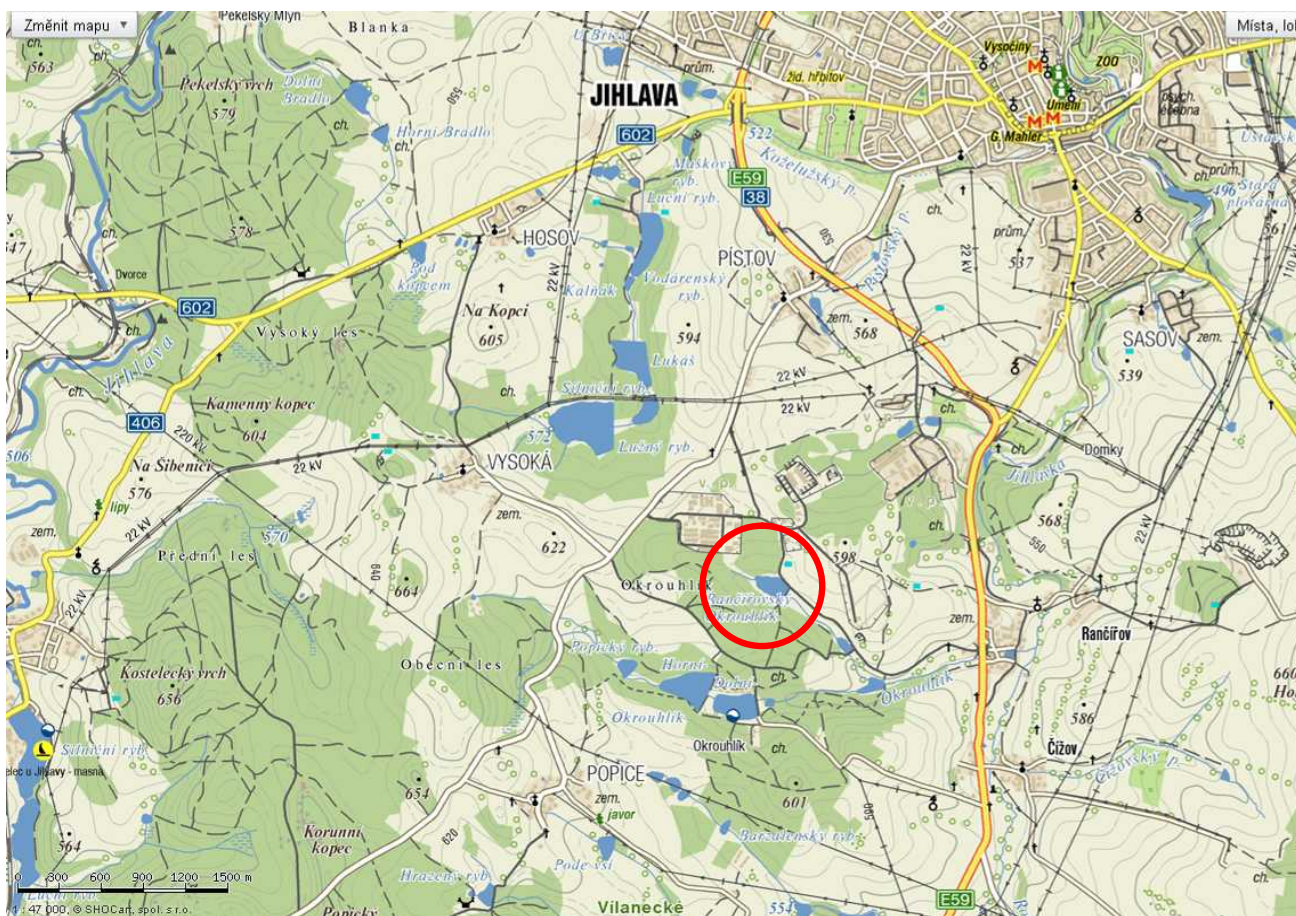
Celkem se akce pro veřejnost (suma za 3 dílčí akce) zúčastnilo 32 osob, do prací na mokřadech se v rámci této akce celkem zapojilo 17 osob. Odpracováno bylo nejméně 47 hodin.

PŘÍLOHY:

1. Zákres lokality v turistické mapě a ortofotomapě
2. Fotografie z jednotlivých částí akce (24 ks + 1 na titulní straně)

Příloha 1: Umístění lokality „Rančářovský Okrouhlík“

- orientační turistická mapa a podrobná ortofotomapa
(<http://www.mapy.cz>)

Příloha 2:
Fotodokumentace

Foto: J. Maštera

Foto 1: Prořezávka křovin na místě budoucí tůně nad Okrouhlikem (květen 2012)

Foto: A. Mašterová

Foto 2: Odnášení dřevní hmoty po vykácení na hromady (květen 2012)

Foto 3: Ukázky obojživelníků na Pistovských mokřadech 19.5. (květen 2012)

Foto 4: Ukázky obojživelníků na Pistovských mokřadech (květen 2012)

Foto 5: Ukázky dočasných zábrán na ochranu obojživelníků (květen 2012)

Foto 6: Exkurze nad Rančářovským Okrouhlikem – u tůně (květen 2012)

Foto 7: Budování tůně nad Okrouhlíkem začíná... (květen 2012)

Foto 8: Budování tůně nad Okrouhlíkem je v plném proudu... (květen 2012)

Foto: J. Maštera

Foto 9: Opékání buřtů po skončení akce pro veřejnost 19.5. (květen 2012)

Foto: J. Dvořák

Foto 10: Ukázky obojživelníků nad Okrouhlíkem pro MOP 23.5. (květen 2012)

Foto 11: Děti se ihned pustily do pokračování budování tůně (květen 2012)

Foto 12: Pokračování tvorby nové tůně nad Okrouhlikem (květen 2012)

Foto 13: Mladí ochránci v akci (květen 2012)

Foto 14: Mladí ochránci v akci (květen 2012)

Foto 15: „Buřty si nedáme dokud tuň nedokopeme...“ (květen 2012)

Foto 16: Opékání buřtů po skončení prací (květen 2012)

Foto 17: Téměř dokončené dílo... (květen 2012)

Foto 18: Finální podoba tůně po zaplnění vodou – okolí bylo ještě prokáceno (červenec 2012)